

Poruke koje krase i plaćaje

24/01/2009 22:46 by BanjaLukauSrcu

Grafite, iscrtane po zgradama i zidovima u gradu, jedni građani smatraju.....

Grafite, iscrtane po zgradama i zidovima u gradu, jedni građani smatraju vandalskim činom, a drugi umjetnošću. Među grafitima evidentno je mnoštvo nacionalističkih znakova, satanističkih poruka i simbola. Tako se na zgradi u banjalučkom naselju Lazarevo može vidjeti natpis u kome se najavljuje propast civilizacije i ispisana imena četiri jahača apokalipse. Mnoge stanare ovakve poruke plaćaje i često ih komentarišu kao "djela sektaša" i samo odmahnu rukom. "Ne znam ko je to napisao na fasadi i, iskreno, ne elim da znam. Taj natpis sam primijetila jednog jutra kada sam išla na posao i u početku nisam znala šta ta imena znače, pa sam provjerila. Bila sam šokirana kad sam shvatila da je nacrtani znak simbol anarhizma, a da su ispod imena četiri jahača apokalipse", kaže jedna stanarka zgrade u Lazarevu. Predmet interesovanja današnjih grafiti-umjetnika su uglavnom ljudska prava, socijalne teme, politička dešavanja, a najviše siromaštvo. O tome svjedoče grafiti: "Ne kradi! Država mrzi konkurenciju" i "Mi ne krademo od bogatih, već samo vraćamo oteto". Banjalučki slikar Mihajlo Rakita kaže da se kod nas pretežno radi o pisanim porukama, te da se samo ponegdje mogu uočiti crteži koji daleko više naginju ka pravim grafitima, kao što su oni u inostranstvu. "Često, kada putujem po svijetu i uočim određene grafite, zaista se oduževim njihovim načinom izvedbe. Grafiti treba da sadrže određenu dozu likovnosti da bi se svrstali u jedan vid umjetnosti. Kada kažem određenu dozu likovnosti, ne smatram da autor grafita mora ispunjavati neka slikarska pravila, već prvo gledam način izvedbe rada", kazao je Rakita i dodao da u svijetu imaju takmičenja na kojim se biraju najbolji grafiti i nagrađuju autori. Prema nekim nepisanim pravilima, kaže oni koji se bave ovim "poslom", svaki grafit treba da nosi određenu poruku, a najbolji grafiter je onaj koji bojom i zamršenim oblicima uspije što bolje sakriti svoju poruku, a da natpis ipak ostane itak. U Komunalnoj policiji saznajemo da se svake godine planiraju sredstva za uklanjanje grafita po gradu koji se brišu posebnom opremom. Prioriteti su uuredljivi natpisi i grafiti, dok su česta pojava na zidovima i kukasti krstovi. Neeljko Radulović, pomoćnik načelnika Komunalne policije, je rekao da gradske vlasti za sada nisu predvidjele nikakve posebne površine za crtanje grafita. "Kazne za crtanje grafita na površinama koje za to nisu namijenjene su od 100 do 1.000 KM, ali do sada nismo uhvatili nikog na licu mjesta jer se uglavnom crta po noći. Ako se nekom dokaže krivica taj mora platiti kaznu po rješenju i vratiti uništenu površinu u prvobitno stanje. Neki predstavnici zajednica etažnih vlasnika imaju dogovore se navijačkom grupom 'Ležinari' da im nacrtaju neke grafite kako bi uljepšali svoje zgrade i te grafite ne diramo jer oni, na neki način, obogaćuju grad", kazao je Radulović. Na Gradskom stadionu u Banjaluci nalazi se grafit koji je dugačak više od 115 metara i prema riječima njegovih tvoraca, on je jedan od najvećih na Balkanu. Autor ovog grafita je navijačka grupa "Ležinari" koja decenijama podržava banjalučki Fudbalski klub Borac. "Okupili smo se i riješili da na neiskorištenom unutrašnjem zidu ispod istočne tribine nacrtamo jedan grafit koji će se po veličini razlikovati od raznih amaterskih natpisa po gradu. Radili smo sedam dana u smjenama. Oko 25 naših članova je učestvovalo u ovom projektu, a sve troškove smo sami platili", kazao je jedan od članova "Ležinara" i napomenuo da zbog sve većih cijena boja za beton, ni njima više nije lako da crtaju grafite koji krase sva banjalučka naselja od kojih su neki prava umjetnička djela. Za crtanje grafita potrebna je posebna vrsta boje za beton koja se brzo suši, a Sekcija za grafite kod "Ležinara" broji sedam stalnih članova koji uvijek prije izlaska na teren naprave skicu grafita. "Crtamo jer to volimo i na taj način pokazujemo našu privrženost gradu, a najviše naših crteža se nalazi u Boriku. Do sada nismo imali problema sa Komunalnom policijom i nije nam se dejavalo da neko prekorači naše radove. Možda je to zbog toga što poklanjamo dosta pažnje svojim djelima i uvijek istemo neku umjetničku liniju", istoe član "Ležinara" i dodaje da su jednom prilikom na prijedorskoj petlji crtali dva dana četiri grafita koji su bila veličine devet metara kvadratnih. Zbog toga što se njihovi radovi smatraju umjetničkim djelima, "Ležinari" bez ikakve bojazni mogu stvarati po gradu, dok se drugi "stvaraju" skrivaju u noći. Stav u noći Sociolog Ivan Ijaković istoe da su grafiti jedna vrsta poruke gdje ljudi koriste okrilje noći kako bi iznijeli svoj stav. "To jeste jedna vrsta urbane umjetnosti i mnogi gradovi je podržavaju kao alternativu nekim radikalnim strujama koje na ovaj način žele da ispolje svoju energiju" kaže Ijaković. Maštoviti natpisi kratko i jasno i poruke, ponekad dvosmislenost i na kraju duhovitost su najvažnije i najprepoznatljivije odlike grafita. "Bolje biti malo lud, nego malo pametan", "Luda sam što sam glupa, pa

BLUSRCU.BA - Stranica za sve banjalučane sirom svijeta!

<http://blusrcu.ba>

---

uvijek ispadnem blesava", "Ko lađe taj i krade, ko krade taj ima, ko ima budi mu prijatelj" su neki od zanimljivijih grafita i natpisa koji se mogu vidjeti na zidovima zgrada, na pasarelama i drugim lokacijama gdje ima mnogo prolaznika. Autor: Aleksandar Stijaković, Sofija Grmuđić
Izvor vijesti: Nezavisne